

26.01.2023 - 9-А-Б

Всесвітня історія

Вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Доба Мейдзі в Японії.

Мета: висвітлювати основні напрями соціально – економічного і політичного розвитку Японії в період «мейдзі», наслідки європейського та американського проникнення в країну; визначити особливості становлення Японії, як провідної держави світу, її характерні ознаки, відмінності від західної цивілізації; характеризувати процес реформування суспільно – політичного устрою в Японії; Конституцію 1889 р.; напрями зовнішнього політичного курсу; порівнювати стартові можливості та хід реформи 60-70 років XIX ст. у Японії.

Перегляньте відео: <https://youtu.be/p-LVaBwZnvk>

Опрацюйте опорний конспект:

До середини XIX ст. Японія була закритою для іноземців, жила і розвивалася за своїми традиціями. Наприкінці XIX ст. завершився розподіл світу між провідними державами, склалася світова колоніальна система. Величезні території Азії та Африки були перетворені на колонії та напівколонії. Тільки Японія зберегла свою незалежність, причому не тільки зберегла незалежність, але й сама незабаром перетворилася на велику колоніальну державу. Яким чином це стало можливим?

Крах політики самоізоляції

Історія Японії XIX ст. насичена важливими подіями. Вони пов'язані зі вступом Японії на капіталістичний шлях розвитку. В історії Японії цього періоду багато спільного з країнами Європи та США. У той же час Японія мала специфічні риси, які були пов'язані з її географічним положенням і історичним розвитком, аж до середини XIX ст. Японія зберегла феодальні принципи розвитку держави.

Починаючи з XII ст., в Японії встановилася своєрідна форма правління феодальної аристократії, яка отримала назву сьогунат. Уряд сьогунів династії Токугава спирався на військову силу самураїв та армії.

Робота з термінами й поняттями (запишіть і запам'ятайте)

Самураї – представники стану воїнів у Японії, а також військово-феодальна верства дрібних японських дворян.

Сьогун – великий феодал, полководець-правитель.

Сьогунат (склався в Японії в XII – XIX ст.) – форма правління країною великими феодалами, при якій імператор був позбавлений реальної влади в державі.

Токугава – династія, що перебувала при владі з 1603 р. до 1867 р. на чолі з єдиновладним правителем Японії – сьогуні.

Доба Мейдзі (у перекладі з японської – «освічене правління»)– офіційна назва періоду правління імператора Муцухіто (1867 – 1912), який прийшов до влади в результаті революції, що ліквідувала владу сьогунів із роду Токугава.

Першими європейцями, що відвідали в 1542 р. Японію, були португальці. Місцеві князі стали купувати у них зброю. За португальцями в країну кинулися англійці і голландці, поступово розвивалася торгівля Японії з Європою. Японський уряд побоювався, що європейцям вдасться підпорядкувати собі країну.

На початку XVII ст. владу в Японії захопив сьогун Токугава Ієясу.

Японський імператор (мікадо) позбувся реальної влади, крім релігійної (сьогун не стратив імператора, оскільки, згідно синтоїзму – японській релігії, він є живим богом), і разом із сім'єю був ізольований в місті Кіото, де навіть не мав права спілкуватися з князями. Сьогун, захопивши владу, вирішив одну з головних проблем країни – міжусобиці князів: час від часу князі або їх сім'ї потрапляли в заручники. Вважалося, що імператор сам доручив сьогуну всю владу, а сам займався справами більш високими. Так склалася система сьогунату.

У середині XVII ст. (1640) сьогун Токугава Ієміцу прийняв рішення про «закриття країни» для європейців. Під страхом смертної кари японцям було заборонено виїжджати з країни. Будь-який іноземний корабель, який з'являвся біля берегів Японії, підлягав знищенню разом з екіпажем. Виняток було зроблено лише для Голландії, бо саме вона постачала в Японію вогнепальну зброю. Для голландців був відкритий лише один порт – Нагасакі.

Ізоляція Японії від зовнішнього світу була здійснена, в першу чергу, з метою збереження давніх традицій. Поширення християнства під впливом католицьких місіонерів набуло загрозливого характеру. Поряд із закриттям країни було заборонено християнство і знищені всі його прихильники в Японії.

У 20-30-х рр. XIX ст. в Японії починають зароджуватися капіталістичні відносини, але прогрес гальмувався феодальними пережитками. В країні починає розгортатися антисьогунський рух, до якого приєдналися селяни та міщани. Одночасно з цим країни Заходу та США вимагали відкриття Японії.

У середині XIX ст. Японія потрапила в поле зору США, європейських держав і Росії. В першу чергу Японія представляла інтерес для США як перевалочна база американських суден, що плавають у північних водах Тихого океану, і зручний плацдарм для зміцнення позицій Америки на Далекому Сході і, перш за все, в Китаї, де домінували англійці.

У 1853 р. в затоку Едо на острів Хонсю прибула американська військова ескадра на чолі з командором Меттью Перрі, який передав японцям лист від президента США Філмора, в якому висловлювалося бажання встановити з Японією дипломатичні відносини. Японці попросили час на роздуми.

Наступного 1854 р. року ескадра Перрі з десятком бойових кораблів знову з'явилася біля берегів Японії. Погрожуючи інтервенцією, він змусив сьогуна підписати 31 березня 1854 р. японо-американський договір про відкриття для торгівлі з США двох портів Сімода та Хокадате, а також американського консульства в одному з них. Так відбулося насильницьке відкриття Японії для країн Заходу.

У 1854 – 1858 рр. подібні договори з Японією уклали Росія, Англія, Франція, Голландія. Ці договори були нерівноправні. По-перше, громадяни цих країн отримали право недоторканності на території Японії. Японія також була зобов'язана надати пільги в торгівлі цим країнам. По-друге, торгівля з західними країнами зруйнувала японську економіку, оскільки в країну ринули дешеві європейські товари. Таким чином, Японія виявилася перед загрозою колонізації.

Проникнення європейців і американців до Японії підірвало авторитет традиційної влади сьогуна. Проти його влади виникла сильна опозиція. Це призвело до громадянської війни (1863 – 1868), яка ускладнилася втручанням іноземних держав.

У 1866 р. помер сьогун Іемоті, що уособлював світську владу, а в 1867 р. – імператор Комей, який представляв релігійну владу. У країні з новою силою спалахнула боротьба за владу, яка призвела до революції.

Мета революції:

- повна свобода торговельної та підприємницької діяльності;
- скасування режиму закритості Японії;
- аграрна реформа.

Нового 15-річного імператора Муцухіто підтримували самураї півдня Японії, городяни, селяни.

У січні 1868 р. війська імператора, що мали європейську зброю, розгромили війська сьогуна, а в травні вступили до столиці сьогуна Едо (Токіо). Так імператор об'єднав світську й духовну владу. Роки його правління отримали назву Мейдзі.

Результати революції:

- повалення сьогунату;
- відновлення реальної влади імператора.

Історичний портрет

- *Муцухіто (1852-1912) - японський імператор з 1867 р. Період правління Муцухіто з 1868 р. називався «Мейдзі». Був першим імператором Японії після повалення Сьогунату протягом періоду «Мейдзі». Під час його правління було проведено ліберально-демократичні реформи, прийнято Конституцію 1889 р.*

Постать в історії

Муцухіто (1852 – 1912) – японський імператор із 1867 р. (став імператором у п'ятнадцятирічному віці). Став першим імператором Японії після повалення сьогунату. Під час його правління були проведені ліберально-демократичні реформи та у 1889 р. прийнята Конституція.

Став символом реставрації Мейдзі, «батьком» Японської імперії, провідником модернізації Японії, що перетворив федеративну аграрну країну на передову

централізовану індустріальну державу. Завдяки здобуткам у державотворенні, скромності та високому рівню самодисципліни користувався великим авторитетом сучасників.

Революція (переворот) Мейдзі (1867 – 1868) поклала початок радикальним соціальним, політичним та економічним змінам в японському суспільстві. Відбулася швидка модернізація країни на основі застосування іноземного досвіду з урахуванням національних традицій, створення могутнього промислового потенціалу з необхідними для цього нововведеннями в політичних інститутах, правових нормах і т. ін.

Реформи Мейдзі

Проголошення
Конституції.
1889 рік

- Японська імперія – конституційна монархія;
- імператор – глава держави і разом з двопалатним парламентом здійснював законодавчу владу;
- проголошувалися громадянські, соціальні та економічні права;
- свободи слова, друку, зборів;
- щорічний держбюджет затверджувався парламентом.

Занотуйте таблицю

РЕФОРМИ 1870 – 1880 РР. В ЯПОНІЇ

Назва реформи	Зміни	Наслідки
Аграрна	Земля передана селянам на умовах оренди. Селяни отримали право передавати землю за спадком	Обмежено крупне землеволодіння. Створені умови для товарного виробництва
Військова	Запровадження загальної військової повинності.	Відкриття військових навчальних закладів. Збільшена військова потужність країни
Адміністративна	Ліквідація князівств	Створена централізована держава
Освітня	Запровадження обов'язкової початкової освіти. Відкриття університету в Токіо	Можливість здобуття освіти за кордоном
Фінансова	Введення єдиної грошової одиниці	Зміцнення фінансової системи. Створення банків. Зміцнення централізації держави
Судова	Введення єдиної судової системи	Зміцнення централізації держави

Домашнє завдання: прочитати пар. 24. Усно відповідати на питання стор. 150.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human, або вайбер 097-880-70-81, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com